

KALIM I

Een vertelling

<u>Afscheid.....</u>	<u>3</u>
<u>Uitvaart.....</u>	<u>10</u>
<u>Esmeralda.....</u>	<u>33</u>
<u>Versterven.....</u>	<u>44</u>
<u>Arrestatie.....</u>	<u>55</u>
<u>De treinkaping.....</u>	<u>73</u>
<u>George Sores.....</u>	<u>117</u>
<u>De opbouw van Uzletï.....</u>	<u>140</u>
<u>De dood van Sores.....</u>	<u>154</u>
<u>De aanslag.....</u>	<u>163</u>
<u>Louisa.....</u>	<u>195</u>
<u>Sophia.....</u>	<u>237</u>
<u>Het staatsbezoek.....</u>	<u>254</u>
<u>Karol.....</u>	<u>293</u>
<u>Het proces.....</u>	<u>318</u>
<u>De terugkeer.....</u>	<u>348</u>

Afscheid

K plaatste, bij het verlaten van zijn woning, een koord aan het haakje van het slot, dat hij door de brievenbus naar buiten liet hangen. Op die manier hoefde men de deur straks niet te forceren. Hij begaf zich op weg naar het verpleeghuis waar zijn moeder woonde, want hij had beloofd om haar naar de crematie van haar levensfasepartner te begeleiden. Vervolgens zou K, op een manier die zowel voor hem als voor eventuele omstanders zo min mogelijk ongerief zou veroorzaken, zelf een einde aan zijn leven maken. Zijn tred had de lichtvoetigheid van iemand die doordrongen was van het besef dat hij niets meer te vrezen had, alhoewel hij toch even bang was dat hij te laat bij de plechtigheid zou arriveren. K liet zich door een tram naar zijn bestemming brengen en genoot van het geratel op de rails, die de stenen substantie van zijn stad doorsneden. Als de straatstenen een geheugen zouden hebben, had een wijs man ooit gezegd, dan zou de stad geplaveid zijn met dit soort verhalen.

Op zijn schrijftafel had K een brief achtergelaten.

Er valt voor mij in dit leven niets meer te bereiken. Anoniem heb ik geleefd, anoniem mijn rondes gedraaid. Ik heb mijn ziel altijd kunnen warmen aan de gloed van mijn haat voor al de zinloze dingen die ik heb gedaan om te overleven. Die haat was het verhaal van mijn leven. Zo'n verhaal was mogelijk omdat ik erin kon geloven. Maar aan alles komt een eind. Ja, ik ben uitgeleefd, moegestreden tot in mijn intiemste organen, nog voordat ik de veertig heb bereikt. Ik ben klaar met dit leven.

Ik vraag niet om begrip of vergiffenis. Deze brief is geen wraak, geen dreigement, noch een miserabel getimede noodkreet. Ik wil het leed van mensen die gebeten zijn door het akelige monster van het nihilisme bespreekbaar maken. Ik wil dat ons leed niet wordt weggewuifd en bedolven onder sarcastische grappen. Ja, multatuli - ik heb veel geleden. Iedere dag dat ik formulieren verwerkte of rapporten produceerde voor mijn bovengeschiedte ervoer ik vreselijke psychische pijn. Ik kon er

natuurlijk nooit met iemand over praten. Ik heb geen vrienden, geen sociaal netwerk. Ik val pal in het midden van de risicogroep voor depressies, maar het overgefinancierde zorgcircuit lijkt zich daar niets van aan te trekken. Nooit werd ik eens opgeroepen voor een screening op de symptomen van een depressie, zoals vrouwen een routineoproep krijgen voor een uitstrijkje. Depressie en suïcide zijn nog steeds taboeonderwerpen, die ik met behulp van dit beknopte vaarwel aan het leven op een frisse manier onder de aandacht wil brengen. Laat mij deze allerlaatste kans aangrijpen om nog iets bij te dragen.

Ik heb niet geprobeerd om professionele hulp te zoeken. Ik ben niet gevlucht: geen alcohol, geen drugs, geen experimentele seks. Mijn agressie heeft zich nooit naar buiten gericht. Ik ben de afgelopen maanden enkel mijn leven steeds helderder gaan overzien en tot de aangenaam koele conclusie gekomen, dat het voltooid is.

Muziek heeft mijn leven nog heel lang draaglijk kunnen maken. Ik heb onder invloed van J. S. Bach zelfs gedacht dat ik dit zou kunnen uitzitten, maar dat bleek een vergissing. Ik heb een fysiologische afkeer ontwikkeld tegen het verstrijken van de tijd. Door de tijd waar te nemen worden de momenten beroofd van de magie die ze zonder ons zouden hebben gehad. Het is ijdel die reeks stervende ogenblikken hoorbaar te willen maken. Een primitieve behoefte van mensen die kunnen verdringen en willen overheersen. Zij zeggen dat ze schoonheid ervaren, maar al wat ze ervaren is macht over anderen, zwakkeren. Mijn 'baas' zei een keer tijdens een functioneringsgesprek dat ik vaker naar jazz moest luisteren want dat was vrijer en ik zou weer 'om het leven kunnen lachen'. Hij begrijpt niet dat wat hij ervaart als 'onsterfelijke schoonheid die het leven de moeite waard maakt' niets anders is dan de uitdrukking van zijn gevoel van macht over anderen. De wereld is voor zulke mensen fundamenteel in orde. Zij kunnen gezellig op zoek naar hun barokke versieringen. Zij kunnen zich ophouden aan het oppervlak, omdat ze niet zien wat zich in de diepte afspeelt. Ik heb dat vermogen verloren. Wanneer de wereld niet in orde is, is alle kunst en alle schoonheid hoogverraad.

Voorts is alles uitbuiting. Alles wat ik doe is uitbuiting, op welk niveau ik ook actief ben in de hiërarchie. Onderaan de voedselketen buit ik slechts de natuur uit. Ben ik hogerop in de hiërarchie actief, dan buit ik

onvermijdelijk mensen uit. Tientallen, honderden, duizenden, een zwijgend slavenlegioen dat nodig is om de illusie van mijn eigen materiële vooruitgang in stand te houden, de illusie die nodig is om de krankzinnige groei van het financiële kapitalisme voor zijn eigen instorting te behoeden. We kunnen dat slavenlegioen niet afschaffen zonder dat de wereldeconomie instort en overal de pleuris uitbreekt.

Er bestaat geen oplossing meer. Al die enthousiaste initiatieffjes: too little, too late. En als je erover praat word je belachelijk gemaakt als doemdenker of samenzweerder. In de wetenschap is het hoogst haalbare het aantonen dat het slechtste denkbare scenario realiteit is geworden, dat de meest pessimistische modellen nog te rooskleurig waren. Een oudere generatie activisten vermocht te strijden – ik omarm het zwart. Het laatste bolwerk tegen de kanker van het grote Niets, de hoopvolle gedachte dat na onze individuele ondergang tenminste onze soort nog even blijft voortbestaan, wordt voor onze ogen afgebroken. Ik heb ooit nog een boek geschreven over de verantwoordelijkheid van de menselijke soort om goed voor zichzelf te zorgen, maar die tekst is verloren gegaan. We voltrekken met poëtische traagheid het doodvonnis van onze soort. De laatste generatie van onze kindskinderen zal een kort en ellendig leven beschoren zijn op een verschroeide aarde.

Ik strijd niet want er is niets om tegen te strijden. Toch kwam de stap van zelfdoding tot een paar maanden geleden nooit in me op. Te onvriendelijk, te gewelddadig, teveel een handeling. Ik wil rustig sterven in mijn slaap. Ontslapen. Onder invloed van de populaire cultuur heb ik er wel over nagedacht om er een statement van te maken. Een sprong, een schot, een 'fuck you' naar de wereld. In het kantoor waar mijn werk was bevindt zich op de drieëntwintigste verdieping een rookbalkon met een tamelijk hoge stalen balustrade. Daar zou je overheen kunnen klimmen en over de rand wippen, maar dat is vrij ingewikkeld en je kunt je niet goed mentaal voorbereiden op de sprong. Bovendien heb je een platinumkaart nodig om op het dakterras te komen en die krijg je volgens mij pas bij een twintigjarig jubileum. Afgezien daarvan vind ik dat hele springen een akelige aangelegenheid. Ten eerste: bij het langs de ramen naar beneden zeilen zouden mijn oud-collega's mij herkennen en dit zou hen kunnen traumatiseren. Ten tweede: de onzachte landing op de stoep zelf. Ik wil de

aarde geen pijn doen. Ik wil ongemerkt in haar overgaan. Begrepen worden zit er niet meer in, dat laat ik aan een auctoriale verteller over.

Mama is het grootste deel van mijn naam vergeten. Vorige week toen ik haar bezocht had ze die waas in haar ogen en ik kon zien dat haar licht aan het uitdoven was. Ik was schaamteloos jaloers op haar. Waarom mag ik haar naam niet vergeten? Mama wordt in leven gehouden met lauw, smakeloos voedsel en ze lacht niet meer. Papa, die vermoedelijk in alles superieur was, is er ook niet meer. Maar kan ik leven enkel om te voorkomen dat de bloemen naast zijn grafsteen verwelken? Waarom is daar geen gemeentelijke dienst voor? Schuld is zo'n primitieve emotie, daar kan ik toch niet voor gaan leven? En ik kan het mama niet meer vragen. Mama zal nooit meer 'goed zo' tegen me zeggen, nooit meer macaroni met kaas voor me klaarmaken, me nooit meer uit mijn lievelingsboek voorlezen. Bij mijn vorige bezoek heb ik haar Jip en Janneke laten zien, het vergeelde exemplaar dat ik bij haar op zolder had gevonden op de dag dat we een bedrijf hadden ingehuurd om het huis 'leeg te maken'. Ze herkende het niet meer. Ik heb haar de knuffelolifant laten zien die ze voor me vasthield en een stem gaf waarmee ze me verhalen voorlas toen ik negen was. Niets. Dat proces van uitwissen, moet ik dat gaan bijwonen tot het bittere einde? Wie is er gebaat bij mijn bestaan? Ik heb ook geen huisdieren. Voor een poes zou ik misschien kunnen blijven leven, en ik heb eraan gedacht om er een aan te schaffen om mezelf te 'redden', maar houd ik mezelf dan niet ontzettend voor de gek? Zo'n beest verdient een eigenaar met edelere motieven dan het opschorten van zijn eigen zelfmoord, want poezen hebben daar intuïtie voor. Ik hoop dat ik duidelijk ben, ja? Hier mag ik aangeven wat ik zelf wil, al is mijn wil als het zuchten van de wind over een verlaten meer.

Suïcide blijft een delicaat onderwerp. Met deze brief hoop ik het lijden van anderen iets draaglijker te maken. Aangezien ik de intuïtie heb dat mijn psychologische toestand van interesse kan zijn voor de wetenschap, heb ik besloten om mijn geest middels dit schrijven beschikbaar te stellen voor postuum onderzoek. Over het ter beschikking stellen van mijn lichaam kan ik vanuit deze positie geen uitspraken doen, omdat ik nog niet weet in wat voor toestand het zal verkeren wanneer het wordt aangetroffen. De wereld is een grimmige en zinloze plek. Ik heb

geprobeerd het leven uit te houden, geloof me. Maar gisteren nog liet mijn wat oudere bovenbuurvrouw haar boodschappen vallen in het trappenhuis. Tomaten, appels, citroenen, krentenbollen en blikken soep rolden over de trap. Toen ik haar hielp alles op te rapen schreeuwde ze dat ik van haar spullen af moest blijven. Ik zag hoe ze gebukt ging onder de last van haar herinneringen, maar wist dat ik haar nooit kon bereiken. Voor het eerst was eenzaamheid afschrikwekkender dan de dood.

Kijk, ik huil niet meer om dat soort dingen. Het stelt me eerder gerust omdat mijn nietswaardigheid erdoor wordt bevestigd. Ik neem aan dat de afdeling forensische psychologie dit leest, wellicht hebt u hier iets aan? Dit kan jullie helpen bij het opstellen van een daderprofiel, en dat lijken me nuttige data waar anderen, mensen die ten onrechte denken dat ze een voltooid leven hebben, hun voordeel mee kunnen doen? Vorig jaar heb ik nog een cursus gedaan over big data. Ik herinner me vandaag nog het enthousiasme van de docent. Vroeger kan ik daarover huilen, zoveel enthousiasme over zoveel onbenulligheid. Nu niet meer. Nu is het klaar. Ik heb geen verhaal meer. Maandenlang heb ik op mijn werkplek een koffievlek gekoesterd omdat ik er het glimlachende gezicht van een meisje in herkende, op wie ik ooit verliefd zou zijn geweest. Die koffievlek was vorige week ineens verdwenen. U mag dat een onbenullig detail vinden maar ik maak er hier toch maar mooi melding van.

Hoe begrijpt men een ziel, die besloten heeft om aan de wereld te lijden? Het is geen jeugdtrauma, al zullen klassiek geschoolde psychiaters dat vermoedelijk denken. Ik wil dat hier met alles wat ik heb, met de autoriteit van mijn eigen schrijven, tegenspreken. Mijn jeugd was een heile Welt die bevolkt werd door mij alleen. Ik speelde in mijn eentje monopolie met zes partijen. Ik zette zes stoeltjes neer en maakte zes stapeltjes bankbiljetten. Wanneer de volgende speler aan de beurt was, schoof ik gewoon een plek op. Ik speelde oprecht voor alle partijen, maar hoopte stiekem altijd dat groen won. Op mijn vijftiende las ik Schopenhauer met het gevoel hem te begrijpen. ‘De wereld als wil en voorstelling’ lag onder mijn kussen, een dik boek dat alleen ik begreep en dat de belofte in zich droeg, dat ik ooit iets heel speciaals zou worden. Schopenhauer heeft me geleerd dat je met zelfmoord de wil niet ontkent, maar deze slechts op lullige wijze misbruikt. Voor het inslapen fluister ik tegen mezelf de wens om nooit meer wakker te

worden, zodat ik geweldloos aan mijn einde zou kunnen komen, maar ook dat is natuurlijk zelfbedrog. Net zoals we onszelf in slaap sussen voor de ecologische catastrofe. Daarover kon ik dus woedend worden toen ik nog niet was gestorven van binnen.

Dit leven, mijn leven, het principe dat ik vertegenwoordig, is een doodlopend spoor. Dat mag de lezer van deze publieke brief wat zwaar op de maag klinken, maar zo voel ik dat. Het gaat niet om erkenning door de anderen van wat ik wezenlijk ben en wil met mijn leven. Dat is veel te plat. Het gaat om erkenning door het Zijn zelf. Ik voel in alles wat ik doe een vreselijke, hartverscheurende overbodigheid. Ik ken de theorie, gelukkig kan niemand me daar in de toekomst meer mee lastig vallen. Op het werk heb ik de platte beeldschermen zien komen. Ik heb nog gewerkt met zo'n zwaar kathodestraalbuisscherm dat zo lelijk was dat ik er een dekentje overheen had gedrapeerd, maar dat mocht niet want het moest ventileren. Ik heb met alle soorten schermen gewerkt. Op het laatst had ik een vijftig inch gekromd retina-touch scherm dat ik, nu ik erover nadenk, graag zou meenemen als er een hiernamaals was geweest. Bekentenissen vallen me nu ineens niet zwaar meer. Mijn geest is leeggestroomd. Wanneer ik glimlach voelt het alsof de dood al in mijn mondhoeken woont, zozeer heb ik hem aanvaard.

Meer kan ik in de taal niet bereiken. Haar neerslag in het schrift, of in de klanken die de anderen zich herinneren, is macht die zich emancipeert, onafhankelijk wordt, mij bedreigt. De hel is onze eigen taal die zich tegen ons keert. Ik kan dat niet precies zeggen, maar negeert u deze zwakke zinnen alstublieft niet. Het is een allerindividueelste emotie, uitgedrukt in rammelende grammatica, ziet u, ik kan niet anders. Ik kan het niet verdragen om macht over anderen hebben. Mijn taal is een fute sans fin, zij is macht die voor zichzelf vlucht, omdat ze niet de neerslag van overheersing wil zijn.

Mijn denken, mijn heilige denken mag niet het gevaar lopen, serieus te worden genomen. Ik wil dat het fossiliseert tot een frons op mijn voorhoofd, waarachter de dood straks zal heersen. Ik ben bereid. Mijn nog jonge lichaam is krachteloos, mijn vrije wil betekenisloos.

Mededeling van huishoudelijke aard:

Houd mijn uitvaart in vredesnaam sober, speel wat muziek af van mijn Spotify-playlist (wachtwoord k79sexyJ@Zz). Geen bloemen, geen woorden. Ik weet niet of deze woorden rechtsgeldig zijn en veroordeel me maar weer dat ik niet de kracht heb om nog langs de notaris te gaan. Het glijdt van me af. Dit is het laatste dat ik te zeggen heb, de laatste kans van mijn woorden om een beetje respect te verdienen, maar ik voorzie dat men hierover ook weer zal gniffelen en dat onbezoldigde corpsstudenten parodieën op GeenStijl gaan posten. Het boeit me allemaal niet meer. Een mens is niet zijn woorden, heb ik ooit een jonge priester horen zeggen. Nou, ik wel. Ik ben exact deze woorden. Deze tekst is mijn eiland. Hier zit ik ten troon. En ik ben bereid anderen te offeren, ja voor mijn ogen te laten martelen als ze het wagen, deze woorden in twijfel te trekken. Dit is het monument van mijn wezen. Ja, mijn leven is voltooid. Hoewel ik graag nog met een vrouw zou hebben gevreeën met een huid de kleur van koffie.

Nog even over mijn stoffelijk overschot: het maakt me eigenlijk niet uit of en waar ik uitgestrooid ga worden. Mama wilde altijd graag naar de Middellandse Zee op vakantie, toen ze nog goed was. Ik weet niet waarom ze niet durfde, vermoedelijk heeft het met papa te maken. Mocht deze tekst enige juridische geldigheid blijken te hebben: ik leg hierbij vast dat ik in een goedkoop ecologisch graf word begraven. Zorg ervoor dat er voldoende paddestoelen op en omheen staan.

Ik weet niet of mijn relaas authentiek klinkt? Gaat u dat analyseren? Klopt het verlangen dat eruit spreekt? Is het consistent? Dat zou fijn zijn. Waarschijnlijk heb ik wel een aantal dingen over het hoofd gezien, maar dat is menselijk. Ik zou deze brief dan ook graag willen afsluiten met een beladen ‘vaarwel’.

Wat ik morgen ook zal zijn, een mens zal ik niet meer zijn.

K.

Uitvaart

Toen K bij het bejaardenhuis arriveerde, vroeg een kordate baliemedewerkster voor wie hij kwam.

“Mevrouw Vera Maliar.”

K sprak de achternaam van zijn moeder niet graag uit. De vrouw achter de balie leek op een karikatuur, zo’n goedkope tekening die je op de Karelsbrug in Praag kunt laten maken, vond K. Dit werd vooral veroorzaakt door het lijnenspel van haar scherpe lachrimpels en de veel te grote, te rechthoekige bril. Ze raadpleegde hoofdschuddend haar tablet omdat ze vond dat K op een onaangename manier naar haar loerde.

“Ze is op dit moment niet beschikbaar. Zou u even willen plaatsnemen?”

– “Waarom? Ik kan toch wel gewoon naar mijn moeder?” vroeg K, die wilde weten waar hij aan toe was.

“Ze wordt gewassen.”

– “Wanneer denkt u dat ze klaar is?”

“Dat weet ik niet. Bij haar vorm van dementie is dat moeilijk in te schatten.”

K zuchtte.

– “Kan ik dan misschien een kopje koffie nemen?”

Er stond een capsulekoffiemachine op een tafeltje tegen de wand, vlak naast de balie. K had zin in een kopje koffie, en de ecologische zonde maakte hem op deze laatste dag ook niks meer uit.

“De machine is eigenlijk alleen voor ondersteunend personeel” zei de medewerkster.

– “Kunt u niet een uitzondering maken? Ik heb slecht geslapen en ik heb een zware dag voor de boeg.”

“Nee, dus.”

– “Wilt u niet een *lungo* met me delen?”

De vrouw had zich net verdiept in een spelletje op haar tablet en reageerde niet meer. K ging op een sober wachtkamerstoeltje zitten en keek rond in het vertrek. Hij hield niet van de soberheid van industriële architectuur. Het lijnenspel waar de architect zo zijn best op had gedaan vond K overbodig en kil, beangstigend zelfs. De glanzende tegelvloer waar hij met zijn schoenzolen zenuwachtig op trappelde, kon hem niet bekoren. De taal die deze architectuur sprak draaide om *throughput*, om zoveel mogelijk *efficiency*. Dat concept werkte, zelfs voor K, in deze context deprimerend.

K was tijdens het doen van deze observaties helemaal niet depressief en dat verraste hem. Hij had een rotsvast vertrouwen in de beslissing die hij had genomen. Het had de chaos in zijn hoofd doen verdwijnen. Deze laatste dag zou een tijdloze beleving worden van zijn eigen essentie. En daarna lekker slapen en lekker nooit meer wakker worden. K vond dat hij op dit uur nog te slaperig was voor zijn essentie en zo belandden zijn gedachten weer bij de capsulekoffiemachine, de verboden vrucht die lokte in zijn ooghoek.

Hij had in heel zijn volwassen leven altijd graag koffie gedronken. In zijn studententijd kocht hij pondspakken goedkope filterkoffie, die hij in de gemeenschappelijke voorraadkast bewaarde en labelde met zijn naam. Koffie drinken was altijd een individuele bezigheid geweest. Hij had nooit het gevoel dat hij de koffie moest delen wanneer er iemand anders bij hem kwam zitten, zoals mensen dat met marihuana plegen te doen. Ach, koffie. De evolutie van de koffiecultuur had K, toen zijn geest nog kon razen, razend interessant gevonden. In Eritrea bestaan koffiecereemonies sinds de negende eeuw en in Jemen misschien nog wel langer. Iedereen kent de legende van de Abessijnse geitenherder Kaldi uit Kaffa, wiens geiten energiek gingen ronddansen nadat ze de bessen van de koffiplant hadden gegeten. Toen monniken het ‘duivelse’ besje probeerden te verbranden raakten ze in de ban van het stimulerende aroma: de koffiecultuur was geboren. In het Amhaars betekent Buna Tetu koffie drinken maar ook: gezelligheid. Koffie bereikte Europa toen de Ottomaanse veroveraars voor de poorten van Wenen in de pan werden gehakt en de halsoverkop

vluchtende legers hun bonen moesten achterlaten. Zo kon de slimme ondernemer Franciszek Jerzy Kulczycki het eerste Wiener Kaffeehaus openen. K was ooit, tijdens een Oost-Europese stedentrip met zijn moeder, in zo'n Wiener Kaffeehaus geweest. Gepensioneerde grijze heren zaten er urenlang naar hun papieren krant te staren en K had dat een prachtig anachronisme gevonden omdat in die tijd het internet opkwam. Hij had een aantal van deze heren in gebroken Duits meegedeeld waar hij en zijn moeder vandaan kwamen en ze hadden allemaal iets teruggezegd over Johan Crujff, Holzschuhe en Windmühlen. En nu, een jaar of vijftien later pas, was koffie voor iedereen een kwestie geworden van individualistische shots, een persoonlijke stimulans uit een capsule, een *quick fix* voor ons verlangen naar alertheid.

De filosofen Kant, Kierkegaard en Heidegger dronken veel koffie. De laatste schijnt gezegd te hebben dat hij zonder koffie niet kon werken. Dat gold natuurlijk ook voor Sartre in zijn *café de Flore*, en nog meer van dat soort mannetjes. Zij zijn fundamenteel anders dan denkers die thee drinken, vond K. Hij had tijdens zijn filosofiestudie willen onderzoeken in hoeverre de drank de denker maakt. Nietzsche bestelde bijvoorbeeld, in zijn hotel in Sils-Maria, in het Zwitserse Ober-Engadin waar ze hem kenden als een aimabele, rustige gast, 's ochtends altijd een glas koemelk. Er waren ook chocolademelkdenkers, sapdenkers, bronwaterdenkers en denkers van verschillende alcoholische denominaties. Het fascineerde K genoeg om er een scriptie over te willen schrijven, maar zijn professor, een koffiedenker, kon er niets mee aanvangen. Het waren louter losse gedachten in de marge, vond de erudiete scriptiebegeleider. Hij had de jonge K vermanend toegesproken. Dat is toch geen fundament voor een academische carrière?

K durfde sinds die aanvaring nooit meer zijn eigen gedachten met het gefossiliseerde gedachtegoed van de filosofische overlevering te mengen. Hij produceerde daarna nog enkele karakterloze zesminopstellen en een langer essay dat zelfs na uitgebreide welwillende ruggespraak niet anders dan met een diepe onvoldoende beoordeeld kon worden. Toen iemand hem naar aanleiding daarvan in huiselijke kring terloops meedeelde, dat hij in zijn leven had gefaald, begon hij dat gretig te geloven. K is dat

gevoel, dat later aanzwol tot wat we in klassieke zin zijn motief kunnen noemen, steeds trouw gebleven, zonder ermee te koop te lopen. Hij diende er wel serieus rekening mee te houden, dat er sprake was van een self-fulfilling prophecy. Had hij dat vergeten te vermelden in zijn afscheidsbrief, waarin hij tenslotte wel naar een soort volledigheid streefde? Zou hij, voordat hij zijn afscheidsritueel uitvoerde, nog even langs huis rijden om een PS aan zijn brief toe te voegen? Maar was het niet juist een mooi statement om ook bij dit laatste streven, het streven naar de volledigheid van zijn afscheidsbrief, op grandioze wijze te falen? Tevreden constateerde K, dat zijn mijmeringen op een punt waren beland waar opnieuw de juistheid van zijn besluit werd bevestigd.

K keek met een opgeruimde glimlach voor zich uit en zag dat de baliemedewerkster opstond om naar de wc te gaan. Zodra ze uit het zicht was liep hij naar de koffiemachine en duwde er een capsule *ristretto* in.

* * *

“Zo, ze is weer toonbaar hoor” zei de medewerkster die K’s moeder vermoedelijk had gewassen. Ze voerde de bejaarde dame aan haar hand mee in de richting van het stoeltje waarop K zat. Hij sloot kort zijn ogen, ademde snel in en perste met zijn handen een kartonnen koffiebekertje samen. Het fragiele grijze wezentje dat naast de medewerkster liep ontroerde K bij ieder bezoek meer, en omdat dit het laatste bezoek zou zijn voelde zijn ontroering die dag monumentaal. Vanuit die monumentale gemoedstoestand vielen hem ook de ronde borsten en het lieve gezichtje van de verzorgster op. Hij vond dat het ongepast was om haar op zijn laatste avond mee uit te vragen, maar hij kon de aandrang niet weerstaan, om zijn dankbaarheid aan Wendy kenbaar maken. K wist dat personeel in de bejaardenzorg dramatisch slecht betaald wordt, dus wilde hij haar een biljet van vijftig euro doen toekomen, dat hij zelf toch van zijn leven niet meer zou uitgeven. Om te voorkomen dat de vijandige baliemedewerkster de illegale transactie op zou merken, klemde hij het dubbelgevouwen

briefje met zijn duim in de palm van zijn hand en stak haar deze bij wijze van dank toe.

“Wat zullen we nou krijgen?” riep Wendy toen ze het bankbiljet op haar huid voelde. “Steek het dan meteen tussen mijn tieten!”

K trok snel zijn hand terug en knikte beschaamd doch vriendelijk. Opnieuw werd hij gesterkt in zijn beslissing. Dit gaf K een weldadig gevoel en rond zijn lippen speelde een hooghartige glimlach die Wendy erg tegenstond. Voordat de bezoeker iets kon zeggen had de kordate billenwasseres zich al omgedraaid en was ze naar de lift gelopen, om K zo min mogelijk zicht op haar billen te gunnen. Zijn moedertje keek ondertussen glazig voor zich uit en wees met haar hand naar de capsulekoffiemachine.

“Nee, mama, dat is alleen voor het personeel.”

Buiten voerde K zijn moedertje naar het parkeervak waarin zijn auto stond. Haar dunne haren leken doorzichtig in het felle licht van de laagstaande zon. K wilde iets beschermends voor zijn moeder doen, dus stak hij een paraplu op om de milde bries van haar gezicht te weren. Het was, zoals met alles die dag, de laatste keer. K begreep hoe een diffuus schuldgevoel, dat de volksmond ‘verantwoordelijkheid’ noemt, hem ertoe kon verleiden om in leven te blijven, maar hij trapte daar niet in. Zijn moeder herkende hem nauwelijks nog als haar zoon en zijn afwezigheid zou bij haar niet meer zoiets als verdriet kunnen veroorzaken. K was nooit toegekomen aan de gedachte, dat zijn afwezigheid iemand anders een teleurstelling of zelfs verdriet zou kunnen berokkenen. Bovendien was mama tot haar levenseinde verzekerd van professionele verzorging, en K wist dat haar dood een hele milde dood zou zijn.

Tijdens de autorit keek K opzij naar zijn moeder, die niet was opgehouden met voor zich uit staren. Haar zoon vroeg zich af of ze zich eigenlijk bewust was van wie er was overleden. Hij had de man, ene Karl, met wie zijn moedertje een decennium lang had samengeleefd, niet goed gekend en daar ook nooit behoefte aan gehad. Toen ze nog goed was hadden ze altijd

ergens anders koffie gedronken, zonder Karl erbij. Voor de gelegenheid probeerde K zich zijn moeder als oude vrijster voor te stellen, en vervolgens als mooie jonge vrouw te midden van een roedel zelfbewuste mannen die dongen om haar hand. Hij herinnerde zich dat zijn moeder ooit een affaire had gehad met een jonge Georgische wetenschapper. “K... K... koud” zei mama.

K's hand schoot naar het knopje van de airconditioning en raakte daarbij even mama's been. Wat was ze broos. Zou ze bestand zijn tegen de druk van de autogordel? Dit lichaam was hetzelfde lichaam dat zestig jaar geleden werd begeerd door de Georgische farmacoloog. Wat moesten haar rondingen prachtig zijn geweest, haar heupen jonge mannen gek hebben gemaakt, dacht K. Hij vond dat het leven absurd was.

* * *

De moeder van K had ooit farmacologie gestudeerd omdat ze op het gymnasium een te enthousiaste scheikundeleraar had gehad. Ze was tijdens haar studie lid van een comité dat een congres organiseerde waar ook een aantal wetenschappers uit de Sovjet-Unie was uitgenodigd. Onder hen bevond zich de Georgische laborant Lasha Dzaghlishvili, die was meegekomen vanwege zijn expertise op het gebied van het testen van medicijnen op muizen. Hij had een promotieonderzoek gedaan aan de universiteit van Tbilisi over epilepsie, waarin hij had aangetoond dat een bepaalde groep barbituraten epileptische aanvallen bij muizen in negentig procent van de gevallen kon voorkomen. Lasha was een atletische jongeman met een ontwapenende lach, die Vera snel voor zich wist in te palmen. Op de derde avond van het congres had er een royaal drinkgelag plaatsgevonden, dat de communistische geleerden benutten om tegen de beleefd knikkende Nederlandse professoren te schermen met hun status en eretekenen van de Sovjet-Unie. Lasha en Vera hadden elkaar de dagen daarvoor reeds de ondeugende blikken toegeworpen, die in hen allebei de fantasie van een gepassioneerde nacht deed ontvlammen. Ze hadden zich, zodra de geleerden in afdoende staat van dronkenschap verkeerden, afgezonderd op Lasha's hotelkamer, waar ze elkaar zo intens hadden

aangekeken als hun jonge, dronken ogen dat toelieten. Toen hadden ze min of meer tegelijkertijd de moed opgevat om de ander te ontkleden. De wrijving van elkaars handen en lichamen veroorzaakte de sensatie van een elektrische stroom die ongeveer van hun bovenste ruggenwervels tot aan hun kruinen liep. Hun glimlachen doofden langzaam uit toen ze werden overmand door de onweerstaanbare aantrekkingskracht die hun geslachtsdelen op elkaar uitoefenden. Lasha en Vera, ze hadden de halve nacht met elkaar gevreeën, en daarna tot aan het ochtendgloren de zware Oekraïense sigaretten gerookt die Lasha in de dubbele bodem van zijn aktetas mee naar Nederland had gesmokkeld.

De jonge wetenschappers waren erg uit het veld geslagen door deze ervaring van even onsterfelijke als onverklaarbare verliefdheid. Vera wilde daarom de volgende ochtend de magie van de woordenloosheid niet verbreken en probeerde Lasha in gebarentaal duidelijk te maken dat ze hadden verzuimd, een condoom te gebruiken. Hij schudde zijn hoofd en haalde zijn schouders op bij het zien van haar onhandige handgebaren. Ze kwamen niet meer op het onderwerp terug totdat Vera enkele maanden later haar geliefde in een brief meedeelde, dat ze zwanger was. Lasha had wekenlang nauwelijks gegeten en zijn muizen verwaarloosd, omdat hij aldoor aan Vera moest denken. Hij las maar de helft van de brieven die ze hem stuurde, omdat de andere helft nooit arriveerde. Hij had haar natuurlijk ook brieven teruggeschreven, honderddrieëntachtig in totaal, maar die werden spijtig genoeg niet bezorgd omdat de jonge farmacoloog over een onleesbaar handschrift beschikte en de posterijen het adres niet konden ontcijferen.

Toen Vera zes maanden lang niets van haar Georgische geliefde had gehoord, nam ze het besluit om hun kindje te laten weghalen. Dit werd vanwege een arts die zich had verslapen een paar dagen later uitgevoerd dan gepland, en omdat het daardoor buiten de juridisch toegestane termijn van 24 weken zou vallen, door een ander soort arts in een ander soort ziekenhuis. Ze dacht dat ze haar Lasha had verloren en uit een soort baldadigheid wilde ze dan ook niets meer met zijn kind te maken hebben.

Deze emotioneel beladen ommezwaai boezemde haar angst en onzekerheid in. Maandenlang hield ze monologen voor de spiegel waarin ze probeerde zichzelf tot een beslissing te dwingen. Haar mentor had haar uiteindelijk weten te overtuigen door haar 'op basis van zijn wetenschappelijke intuïtie' mede te delen dat het kindje zeer waarschijnlijk een aangeboren afwijking zou hebben. Vera liet het dus aborteren en was daarna drie maanden depressief.

Op de dag dat ze was uitgerekend ontving ze een telegram uit Tbilisi, dat Lasha Dzaghlishvili zich van het leven had beroofd en dat Vera Maliar moest uitkijken voor geschenken met een dubbele bodem. Het bericht was afkomstig van zijn beste vriend Iosif, die het adres van Vera in de nalatenschap had gevonden. Lasha had zichzelf ervan weten te overtuigen dat hij Vera nooit meer zou kunnen zien en kon daar binnen afzienbare tijd vrede mee vinden, omdat zijn karakter van nature een aanleg voor het tragische had. Hij besloot zijn emoties op zijn suïcideproject te botvieren en begon een pil te ontwikkelen voor zelfdoding, die hij eerst op zijn muizen en daarna op zichzelf zou testen. De farmacoloog verbleef nachtenlang in zijn lab om in het geheim aan zijn middel te werken. In zijn ondeugendheid voelde hij zich weer verbonden met zijn Vera: hij was een uitweg uit dit onwelgevallige tranendal voor hun tweeën aan het creëren, want hij ging ervoor zorgen dat zijn geliefde haar eigen pil kreeg thuisbezorgd.

De benodigde chemicaliën kon hij naar het lab laten bezorgen vanuit het Russische Shikhany, waar men bezig was met de ontwikkeling van een vergif dat later in het Westen bekend zou worden onder de naam Novichok of A-234. Lasha combineerde deze ingrediënten met BTX, gif van de zwarte weduwe en ricine en experimenteerde wekenlang met de verhoudingen. Hij bleef zijn recept verbeteren totdat hij op een dag een LD50-lethaliteit van 0,7-1,3 ng/kg lichaamsgewicht had bereikt en al zijn muizen op waren. Wat is de menselijke inventiviteit toch onovertroffen, dacht hij die laatste avond in het lab, terwijl hij twee gelatinecapsules vulde met zijn poeder.

Voordat Lasha groots en meeslepend ging sterven op zijn zolderkamer

deed hij Vera's zelfgekozen-einde-pil in de dubbele bodem van een sigarettendoosje en nam hij zijn beste vriend Iosif in vertrouwen. Hij liet hem beloven om, nadat hij het succes van Lasha's suïcidepoging had vastgesteld, het doosje naar Vera Maliar op te sturen. Toen Iosif enkele dagen later echter terneergeslagen aan de balie van het postkantoor stond, deelde een trouwe medewerker hem mede dat Lasha bij leven bijna dagelijks een brief had afgegeven, die hij altijd doorstuurde naar de afdeling Internationale Post. Op verzoek van Iosif ging de medewerker bij die afdeling navragen, en zo werd ontdekt dat de brieven nooit waren bezorgd omdat de adressering onleesbaar was. Volgens het protocol waren de brieven opgeslagen in het archief. Iosif was zich onmiddellijk bewust van de omvang van de tragedie. Toen hij samen met de medewerker de adressen corrigeerde, hing er een beschamende stilte in het postkantoor. Nadat de correcties waren doorgevoerd, functioneerden de posterijen zoals ze dat behoren te doen. Het sigarettendoosje werd samen met Lasha's honderdrieëntachtig brieven bij Vera bezorgd.

Deze overvloed aan informatie miste haar uitwerking op de reeds depressieve Vera niet. Hoewel ze moeite had met de hanenpoten en het gebroken Engels kon ze zowel babynaampjes als de symptomen van een voortschrijdende depressie ontcijferen. Vera was kapot van verdriet. Ze begon zichzelf routinematig in haar buik te stompen om pijn te voelen op de plek waar ze de vrucht van hun onmogelijke liefde een half jaar lang had gevoed. Het is een godswonder, volgens de gynaecoloog die enkele jaren daarna K zelf had gehaald, dat ze er niet onvruchtbaar van is geworden.

Naast haar zelfkastijding wentelde Vera zich ook in zelfverwijt en ontwikkelde ze een zekere afkeer van haar eigen bestaan. Ze brak haar promotieonderzoek af omdat ze geen pipet meer kon hanteren zonder er dode foetussen in te zien zweven. Voor Vera braken er eenzame, bittere jaren aan. Ze had zich teruggetrokken op een kamer bij een hospita en verdiende haar geld als 'analist toxiciteit' bij een fabrikant van kleurstoffen voor speelgoed, een karakterloze baan. Het sigarettendoosje,

dat ze een naar en sarcastisch afscheidsgeschenk had gevonden, belandde in haar sieradenkistje. Ze had besloten het niet weg te gooien omdat ze ooit bij ‘Tussen kunst en kitsch’ had gezien dat dergelijke doosjes duizenden guldens waard werden als je ze maar lang genoeg bewaarde.

* * *

Ongeveer zo ging het verhaal van de liefdesaffaire van K's moeder, zoals deze zich in K's verbeelding had afgespeeld. K had het verhaal jaren geleden, op de dag dat mama naar de bejaardenresidentie moest verhuizen, gereconstrueerd. Bij het ontruimen van haar huisje dook het sigarettendoosje op en hij had de dubbele bodem bij toeval ontdekt. Ze had hem bij die gelegenheid alles verteld waaraan ze zich nog kon herinneren, en hem gevraagd of ze de capsule niet op een veilige plek kon bewaren, samen met haar sieraden en het polshorloge van haar opa. K had zijn moeder laten beloven dat ze Lasha's capsule nooit zou innemen en dat ze zelfs bij ondraaglijke pijnklachten de reguliere weg zou kiezen. Nu lag het geheime dodelijke medicijn in het kluisje op haar kamer in het bejaardenhuis, in een doosje dat ook haar trouwring en andere herinneringen bevatte.

K glimlachte naar zijn mama op de rijdersstoel nadat hij deze geschiedenis voor zijn geestesoon had laten afspelen. Mama, dacht hij, dat was jij. Dat was jouw verhaal. Dat was het drama dat je je hele leven met je hebt meegedragen. Het spijt me dat de wereld je nooit helemaal heeft kunnen begrijpen. Maar nu is het volbracht hè? Vind je het goed dat ik ons geheim maar met me meeneem in mijn graf?

“We kunnen niet alles bewaren hè?” zei Vera plotseling, klaarwakker. Haar zoon glimlachte om de kracht van zijn eigen verbeelding. Toen hij opnieuw naast zich keek was zijn mama in slaap gevallen en dreef haar zilvergrijze hoofd rustig op haar schouders. K voelde onverdunde melancholie in zich opwellen. De tranen stroomden over zijn wangen. Wat had hij deze vrouw lief, en wat was het leven absurd nu haar ziel zich aan

het oplossen was.

“Ja, zo is het hè mama”, zei K, terwijl hij met z’n hoofd meeknikte op de muziek van Andrew Bird die uit de autoradio schalde. We gaan direct fijn Karl cremeren en daarna zijn we overal vanaf hè? Ik kan niet tot het allerlaatst bij je zijn, snap je dat? Ik zal ook daarin moeten falen. Nee, je hoeft je geen zorgen te maken mama, ik heb er heel goed over nagedacht. Ik wil deze dood gaan sterven, die toch ook een beetje de jouwe is.

De protagonist slaagde er ondanks zijn hoog opgelopen emoties in om zijn auto veilig tot voor de ingang van het crematorium te rijden en achteruit in te parkeren op een gehandicaptenparkeerplaats. Tijdens deze handeling hoorde hij voor het eerst de vertelstem in zijn hoofd, die in kalme volzinnen het verhaal over zijn eigen laatste dag aan K voorlas. De stem was hoorbaar verheugd dat dit verhaal binnen afzienbare tijd zou eindigen en leek gretig naar zijn laatste momenten toe te werken.

K hielp zijn moedertje voorzichtig met uitstappen. Samen liepen ze het crematoriumcomplex binnen, waar de architectuur dezelfde sfeer ademde als die van het verzorgingstehuis: sober, ongenaakbaar, functioneel. K speelde met de gedachte om de verschillende functies van de twee etablissementen onder een dak te verenigen. Het zou economisch gezien een zinvolle oplossing zijn, waarvoor binnen de VVD of haar randpartijen wellicht een aantal mensen zou warmlopen. In grotere, gefuseerde verzorgingsflats werd veel en regelmatig gestorven, dus op het overbodig geworden lijkenvervoer zouden ze veel geld kunnen besparen. De overlevende bewoners zou bovendien het deprimerende uitzicht bespaard blijven van af- en aanrijdende lijkwagens. Er zouden priesters langs kunnen komen voor een bescheiden dienst in de aula van het verzorgingshuis. Wanneer er voldoende raakvlakken bestonden tussen de geloofsovertuigingen van de gestorvenen, zouden ze hun diensten wellicht kunnen samenvoegen. Bloemenkransen zouden kunnen worden hergebruikt, de koffietafel hoefde niet meer halfvol te worden afgedekt omdat er in dit soort residenties aan stervenden nooit een gebrek was.

“Het is een belachelijk idee, sterker nog, het is mensonterend”, zei de man

die K welkom had moeten heten.

– “Het spijt me, ik ben vandaag danig in de war”, zei K, die niet in de gaten had dat hij hardop had gedacht.

“Er zijn goede redenen om een crematorium niet in een seniorenresidentie te vestigen, en dat weet u best. Niet in de laatste plaats is dat de volksgezondheid, maar piëteit reken ik ook zeker tot de valide argumenten.”

– “Dat weet ik allemaal wel. Ik probeerde gewoon met u mee te denken. Want zegt u eens, hoeveel crematies moet u hier per week doen om geen verlies te draaien?”

De man slikte grommend een vloek in en begon in zijn hoofd te rekenen.

“Honderdzeventien komma drie”, zei hij vlak, nadat hij was gekalmeerd.

“En u mag die kant uit, zaal drie, voor de crematie van Karl Mielema.”

K schuifelde naast zijn moedertje zaal drie binnen, waar ze werden aangesproken door een dame met een netje voor haar gezicht dat eruit zag als goedkope lingerie.

“En u bent?” vroeg de feeks aan K’s moeder.

K antwoordde voor haar.

“Een medebewoonster en geliefde van Karl.”

– “Geliefde?” pruilde het mens cynisch.

“Ja, geliefde, verdomme”, zei K met tranen in zijn ogen. Het cynisme van deze vrouw schoot hem in het verkeerde keelgat. Wat was het fijn dat hij na vandaag niet meer op deze wereld hoefde te zijn.

– “U weet toch dat de crematie in besloten kring zou plaatsvinden? Dat staat op de rouwadvertentie hoor”, zei de vrouw en de verontwaardiging danste om haar lippen.

K sloot zijn ogen om rustig tot tien te kunnen tellen. Bij een sloeg hij het secreet met zijn volle vuist tegen haar plastic neus, bij twee werd hij door

het personeel getasered, bij vijf zat hij formulieren in te vullen, bij tien werd hem duidelijk dat hij zijn plannen voor die avond moest wijzigen. Toen deed hij zijn ogen weer open en keek hij de vrouw monter en zegevierend aan.

“Dat wist ik niet” zei K, “mijn alleroprechtste excuses.”

Een mevrouw van het management van het crematorium mengde zich in het gesprek.

“Mevrouw Maliar is door de overledene uitdrukkelijk uitgenodigd. Dat heeft hij zelfs in een notarieel document laten vastleggen. Twee maanden geleden, toen hij net zijn fatale diagnose had gekregen, heeft hij ons er zelfs nog over gebeld. Laten we met zijn allen de laatste wil van Karl respecteren.”

De vrouw, vermoedelijk Karls tweede of derde, rolde laatdunkend met haar ogen en verwees K naar de achterste rij in de zaal. K installeerde daar zijn frêle moeder op een zitplaats en ging naast haar zitten. Het viel hem op dat de houten banken niet in het minst comfortabel waren. Voor de kwaliteit van het gestoelte hadden we god niet hoeven afschaffen, dacht K. Hij had van het pragmatisme van de commerciële uitvaartindustrie, waarin de klant koning is en niet Jezus, zachte kussentjes en fantasievolle antimakassars verwacht.

Er klonk een elektronische gong die het publiek tot stilte maande. Een mevrouw deed de deur dicht en knikte ten teken dat de anonieme stemmingsmuziek kon worden aangezet en de ceremoniemeester kon verschijnen om een praatje te houden over het leven van de effectenhandelaar en schuinsmarcheerder Karl Mielema. De ceremoniemeester was een schandaalvrije oecumenische pastor met een aura van geslachtsloosheid. Karl had zijn uiterste best gedaan om een spreker te vinden waar al zijn echtgenotes, affaires, maîtresses, vermeende zielsverwanten, echtelijke en buitenechtelijke kinderen en kleinkinderen zich mee zouden kunnen verzoenen.

“Geachte aanwezigen” begon de ceremoniemeester voorzichtig. Hij voelde direct dat hij zich op glad ijs had begeven en besloot zijn huid duur te verkopen.

“Geachte aanwezigen, staat u mij toe niemand individueel aan te spreken, want jullie waren voor Karl echt allemaal even belangrijk. Wie zou er dan als eerste moeten worden genoemd hè?”

De microfoon zong een beetje rond en de pastor keek monter de zaal in. Hij had veel ervaring met dit soort crematies, waarbij meestal twee man beveiligingspersoneel werden ingehuurd om zich onder het rouwende publiek te mengen. Deze beveiligers stelden zich dan voor als ‘ex-collega van lang geleden’ die ‘door de overledene ooit waren bijgestaan in zware tijden.’ Ze waren bevoegd om familieleden die met elkaar op de vuist dreigden te gaan twee keer met klem te waarschuwen, en als dat niet hielp hadden ze de beschikking over een taser. De pastor had drie keer een uit de hand gelopen uitvaart geleid en dat waren voor hem altijd droevige sessies. Hij hoopte dat de ceremonie vandaag geweldloos zou verlopen.

“Geachte aanwezigen” herhaalde hij nadat de microfoon was bijgesteld, “wanneer ik niemand individueel aanspreek kan ik jullie ook niet incorrect genderen.” Het was een grapje dat het op de meeste uitvaarten met elkaar onwelgevallige gegadigden uitstekend deed.

“We zijn vandaag bij elkaar gekomen om stil te staan bij het leven van Karl Mielema. Karl was een mensenmens pur sang, hij stond altijd voor anderen klaar, op zijn werk en privé.”

Er klonk onrustig gefluister in de zaal.

“Het is geen geheim dat Karl van heel veel mensen heel erg veel hield” zei de pastor voorzichtig. Hij observeerde het effect van zijn woorden nauwkeurig en lette daarbij goed op de lichaamstaal van zijn toehoorders. Ze leken het te accepteren. Opgelucht begon hij in algemene termen over de dertien kinderen van Karl te vertellen, zonder onderscheid te maken tussen de nakomelingen uit zijn eerste burgerlijke huwelijk en de latere bastaarden die voor de crematie waren ingevlogen uit landen als Oeganda, de Filipijnen of Costa Rica. K interesseerde zich niet in het minst voor het reproductieve succes van de heer Mielema en liet zijn gedachten afdwalen

naar de relatie die mama met hem had gehad in het verzorgingstehuis, toen ze nog goed was. Hij stelde zich voor hoe Karl 's avonds op haar deur klopte om tegen de regels van de residentie in bij haar in bed te komen liggen. Hoe hij zich achter de gordijnen verstopte wanneer er een verzorgster langskwam voor de avondplas en de medicijnen. Hoe ze hun kunstgebitten 's nachts bij elkaar in één glas deden. Hoe ze met hun dunne vingers elkaars zachte, transparante huid streelden. Hoe ze naakt op elkaar gingen liggen en zich aan elkaar vastklampten, deelgenoten in de ellendige wetenschap dat hun lichamen aan het afsterven waren. Hoe ze elkaar hevig zoenden en hij met zijn tandeloze mond het maanlandschap van haar blote borsten probeerde te verkennen. Hoe ze met elkaar zouden *vrijen*, hoe dat voelde als een hemelvaart. Hoe ze voor elkaar met hese stem de kinderliedjes zongen die ze zich nog konden herinneren en de zinnen neurieden waarvan ze niet op de woorden konden komen. Hoe hij haar huilend vertelde dat hij kanker had en dat alles over enkele maanden afgelopen zou zijn, en ze hem over zijn kale hoofd aaide terwijl ze haar eigen geest voelde wegglijden. Hoe ze tot het einde bij elkaar wilden zijn, hoe haar licht uitdoofde toen hij, veertien dagen geleden, ineens niet meer op haar kamer kwam omdat hij naar het ziekenhuis was gebracht teneinde daar te sterven. Hoe hij aan de apparatuur lag en aldoor haar naam, de naam van K's moeder, bleef uitspreken.

K genoot van zijn fantasie over de twee fragiele menselijke wezens die waren verenigd in hun oneindig tedere rebellie. Het enige dat hem stoorde was dat deze Karl een enorme lul scheen te zijn geweest.

“Dan wil ik nu voorstellen dat we samen naar Karls favoriete gedicht gaan luisteren.”

De ceremoniemeester begon met een domineesstem *don't go quietly into the night* van Dylan Thomas te proclameren. K walgde van zoveel onwaarachtige verkitsching en vreesde even dat men hem ook zoiets zou flikken tijdens zijn eigen uitvaart, die over ongeveer een week zou plaatsvinden. Ze zouden bijvoorbeeld de sublieme uitvoering van J. S. Bachs *chaconne* van Isaac Stern kunnen afspelen zonder

vooraankondiging, als een *soundbite*, een emotionele snack tussendoor. Zou hij dit toch nog even moeten toevoegen aan de brief die thuis op zijn bureau lag, of kon hij zich troosten met de gedachte dat zélfs hier falen een sublieme daad was van zelfverlies en zelfoverwinning ineen?

Tijdens het laatste couplet van het populaire gedicht stond K in zijn fantasie op en riep uit volle borst “Nee hoor! Je gaat net als wij allemaal stilletjes jouw eindeloze nacht binnen, waar je binnen anderhalve generatie vergeten bent! Fuck jou! Ouwe rukbeer! Duurt deze poppenkast nog lang ik krijg een houten kont van die kutbankjes!”

K moest blozen omdat hij zijn fantasie ondanks alles ongepast vond. Om zichzelf van zijn gêne af te leiden begon hij, terwijl de pastor een zorgvuldig uitgekozen gedicht van Karl zelf voordroeg, waaraan niemand kon merken voor welke van zijn muzen het was geschreven, in zijn hoofd de partners van zijn moeder langs te gaan. Er was natuurlijk die tragische Georgiër. Hij moest trouwens niet vergeten om straks in de seniorenresidentie op de kamer van zijn moeder die capsule uit het kluisje te halen. Daarnaast was er natuurlijk nog zijn eigen verwekker, maar van die man kon K zich merkwaardig genoeg slechts flarden herinneren. Het was een oudere man geweest met machtige plooien aan weerszijden van zijn neus, sterke handen en een kaarsrechte rug. Kennelijk had K van alles verdrongen, waardoor zijn eigen leven hem tijdens dit soort plechtigheden als een absurdistisch theater voorkwam. Hij had er met zijn moedertje over proberen te spreken in de tijd dat ze nog goed was, maar het was bij verbleekte foto's gebleven die ook geen emoties meer wakker konden roepen. Zijn vader was een man zonder eigenschappen, ergens tussen de Georgiër en Karl in. Dit zat K al geruime tijd dwars, maar het bood een goede verklaring voor zijn bedoelingen later die dag.

“Omdat deze dienst in het teken staat van Karl, zou ik nu uw aandacht willen vragen voor een video die Karl voor ons allemaal heeft samengesteld.”

K zag verschrikte gezichten waar hij ook keek. Zou nu de afrekening

komen? De pastor liet met een afstandsbediening achter zich een scherm naar beneden zakken en ging zelf op een stoeltje op de eerste rij zitten dat voor hem was vrijgehouden. Hij sloeg zijn handen over elkaar, blij dat de verantwoordelijkheid om de zaal rustig te houden nu niet meer op zijn schouders rustte.

Er werden fragmenten afgespeeld van Jiskefet, van Kooten en de Bie en Monty Python. Niemand lachte. De aanwezigen gingen in hun hoofden langs wat Karls mediale en notariële mogelijkheden waren geweest in de laatste maanden van zijn leven. Zijn tweede vrouw stootte zijn derde aan.

“Wist jij hier iets van?”

De pastor zei “ssst” en toen verscheen het gezicht van Karl levensgroot op het scherm.

“K... K... Karl” prevelde Vera.

– “Lieve Vera”, zei Karl.

K begon te glunderen. Dit was kitsch naar zijn hart. De aanhef van de dode lul Karl, gericht tot zijn demente moedertje, was genoeg om K in een verhoogde staat van bewustzijn te brengen. Hij sloot zijn ogen, voelde de adem door zijn neusgaten stromen en registreerde zelfs zijn eigen hartslag. Niets van waarde leek hem nu te kunnen ontgaan. Er was geen monnik die het beter wist dan hij. Plotseling was K doordrongen van de zin en betekenis van de dood. Het absurde is niet dat we moeten sterven, maar dat we er een kort ogenblik mogen zijn. Wanneer we ons er maar genoeg op concentreren kunnen we een onuitputtelijke bron aanboren en ons hele leven lang overstromen van dankbaarheid voor dat feit dat we er even mogen zijn. Want die dankbaarheid wil eeuwigheid, wil diepe eeuwigheid. Daarom is hij die deze dankbaarheid in de praktijk brengt, na gedegen oefening, in staat om de dood zelf te omarmen, want dat is zijn oereigen mogelijkheid en ultieme zelfverwerkelijking. Hoe dat theoretisch ook alweer precies zat was K vergeten maar dat kon hem in zijn verhoogde staat van bewustzijn ook niet zoveel schelen. Hij voelde de dankbaarheid door zijn lijf stromen omdat hij de zoete geuren van lavendel en natte schaamlippen had mogen opsnuiven, naar Brahms had mogen luisteren, onder tropische watervallen had mogen zwemmen, de zon had mogen zien

ondergaan vanaf een zeilboot, en andere mensen tegen hem had mogen horen zeggen hoe gelukkig hij eruit zag.

“Lieve Vera, jij bent mijn grote liefde. Het heeft zo lang moeten duren voordat wij elkaar mochten leren kennen, omdat ik geestelijk heel erg lang een kleuter ben gebleven. Ik werd tijdens mijn leven niet aangemoedigd om volwassen te worden, integendeel, mijn gedrag werd des te meer beloond hoe kinderachtiger ik mij gedroeg. Oh, Karl is effectenmakelaar geworden. Oh, Karl heeft een echte Rolls Royce gekocht. Oh, Karl heeft de mooiste vriendinnen. Oh, Karl heeft een tweede huis in Toscane (dat krijg jij trouwens niet Priscilla). Oh, Karl dit, Karl dat. Ik was een kleuter en ik kon niemand, niemand echt liefhebben in al die jaren. Ja ik had veel vrouwen om me heen, ja, ik was een charmeur die mooi kon vertellen over de opera’s van Bellini en Puccini en ja, ik kon een gevaarlijk lekkere pizza scrocchiarella klaarmaken. Maar onder dat masker was ik een kleuter. Jij, Vera, hebt van mij een volwassen man gemaakt, op mijn achtenzeventigste. Jij hebt mijn leven gered. Ik ben je oneindig dankbaar.”

De zaal was muisstil.

“K... K... Karl” rochelde Vera, terwijl haar zoon opstond en een staande ovatie inzette. Toen K de vijandige blikken zag in de ogen die zich bliksemsnel naar hem hadden omgedraaid, ging hij weer zitten. Op het scherm was nu een andere perfect geklede heer te zien die met een monotone stem de materiële en immateriële activa van de heer Mielema doorliep, gevolgd door prachtige vrouwennamen, de een nog mooier dan de ander, maar in de meeste gevallen Vera.

K glunderde nog steeds. Hij vond het een fijne grap dat hij op deze bijzondere dag bij zo’n bewogen samenkomst van een familie aanwezig mocht zijn, die hij eigenlijk helemaal niet kende. Hij hoorde de mensen op een toon met elkaar praten, die geleidelijk aan kwaadardiger werd. De beveiligers tastten reeds met hun handen naar hun tasers en bereidden zich voor om zichzelf kenbaar te maken, iets dat ze volgens het protocol zo lang mogelijk moesten uitstellen uit piëteit met de overledene. De derde

vrouw gilde toen ze een zeiljacht aan haar neus voorbij zag gaan, een affaire van decennia geleden bloosde om een Jaguar, de vrouw met de lingersluier voor haar gezicht barstte in tranen uit. De mondhoeken van Vera Maliar, die nu meerdere landerijen, een bescheiden wagenpark, drie van Goghs, een gerenoveerde synagoge, en minstens tien miljoen aan preferente aandelen in een Congolees mijnbouwbedrijf op haar naam had staan, bewogen zich evenwel niet. K sloeg zijn arm beschermend om zijn moeder heen. Godzijdank hadden hij en zijn moedertje niets met deze rijkdommen te maken.

De oecumenische pastor tikte met zijn middelvinger op de microfoon.

“Ssst. Blijft u zitten. De dienst is bijna volbracht.”

Hij keek op zijn horloge en knikte naar een man achter een raampje. Enkele ogenblikken later begon de kist langzaam weg te glijden, onder begeleiding van Karls lievelingsmuziek: John Coltrane's 'My favorite things'. Een aantal van zijn nabestaanden was schroomvallig begonnen met het trekken aan elkaars rouwkleren, en K voorzag dat dit tot een daverende finale zou gaan leiden.

Ze moesten deze plek zo snel mogelijk verlaten, voor het tot een handgemeen kwam en Karls potpourri van eega's, maîtresses, en hartsvriendinnen zich op zijn frêle moedertje zou storten. Een van de tasermannen had in de gaten wie Vera was en begreep dat het verstandig was om de onopvallende aftocht van haar en haar zoon te faciliteren. Hij opende de deur op een grote kier, waardoor K met zijn moeder zaal 3 kon verlaten.

K wilde het liefst het crematorium uithollen, omdat hij bang was dat de notaris van het scherm in levende lijve voor hem zou staan met een stapel formulieren die hij moest ondertekenen: de akte van erfopvolging, een protocol over de wilsonbekwaamheid van zijn moeder, een verklaring dat hij als enig levend familielid in haar beste interesse handelde, formulieren over de zuivere aanvaarding van de erfenis zelf, een gezondheidsverklaring, een uittreksel van de overlijdensakte, een bewijs van inschrijving, een bewijs van goed gedrag. Hij stoorde zich daarom

nogal aan de tergend langzame tred van zijn moedertje. K was niet sterk genoeg om haar op een verantwoorde manier te dragen, dus schuifelde hij mee in haar engelentempo, terwijl hij zijn beschermende rechterarm in een architectonische boog om de schouders van zijn moeder heen plaatste.

Het was een ledig moment, dat K probeerde te benutten om nog wat meer bevestiging te zoeken voor de suïcidepoging die hij zou gaan doen. Deze vond hij in de rij brandschone lichtbakken aan het plafond, waarin zelfs geen dode insecten vielen te bekennen. De lichtbakken straalden een serene rust uit, die in een bijzonder contrast stond met het aanzwellende rumoer achter de deur van zaal 3, waar de situatie verder was geëscaleerd. Onder zich zag K de patronen op de geaderde tegelvloer hun best doen om angstaanjagende gezichten te worden. De associatie met de klassieke hemel en hel lag voor de hand. Het grote Niets, waar hij die avond aan zou gaan beginnen, leek vast meer op de rustige lichtbakken dan op het rumoer dat hij achter zich hoorde verhevig. Het was een geruststellende gedachte, al kon je er nooit helemaal zeker over zijn.

“Maar we kunnen ook niet bezig blijven hè?” liet hij de stem in zijn hoofd zeggen. “Soms mag je best een gokje wagen.”

Hij bereikte tijdens deze mijmeringen met zijn moedertje de uitgang van het crematorium en meende van buiten het geluid van vogels te horen. Hij was op de goede weg, wist hij, terwijl hij naast mama door de draaideur van het complex naar buiten schuifelde. Van het rumoer in zaal 3 was nog slechts een vaag gegrom hoorbaar.

* * *

K's auto stond nog op de gehandicaptenparkeerplaats, met een vochtige parkeerbon onder de ruitenwisser, te betalen binnen dertig dagen. K moest daar hardop om lachen terwijl hij zijn moedertje weer in de auto hielp en haar terugreed naar haar kamer in de seniorenresidentie. Onderweg luisterde hij naar Japanse chansons uit de jaren zeventig van Hako Yamasaki. Het was begonnen te regenen. K glimlachte achter het stuur omdat hij zich geen zorgen meer behoefde te maken om zijn kapotte

ruitenwisser. Vera staarde naar de waterdruppels op de voorruit. Haar geest verschool zich onder de nevelen van haar verdriet, dacht K, die van kitsch geen genoeg kon krijgen.

Terug in het verzorgingstehuis ging K met zijn moeder mee naar haar kamer om de zelfdodingscapsule uit haar kluisje te halen. Toen hij het ding in zijn broekzak had gestoken beseftte K dat dit eigenlijk een soort afscheid was. Zijn moeder stond voor het raam, in een fel tegenlicht dat haar een engelachtige verschijning gaf.

“Mama”, fluisterde hij, “dank je voor het voorlezen.”

Hij wachtte even voor het effect en voegde er tevreden aan toe:

“Vaarwel.”

Meer zei hij niet, en zelfs de stem in zijn hoofd zweeg voor de gelegenheid. Hij nam de trap naar beneden en probeerde ongezien het gebouw te verlaten. Dit mislukte, omdat hij beneden werd opgewacht door een mevrouw zonder hoofddoek.

“De heer K? Het treft dat ik u hier aantref, zou u even mee willen komen voor de formaliteiten?”

Er zat voor de protagonist niets anders op dan zich te laten meevoeren naar het kantoortje van de mevrouw. K bedacht dat hij in zijn omstandigheden overal handtekeningen onder kon zetten, hij zou de consequenties er toch niet meer van meemaken. Inwendig grinnikend nam hij plaats tegenover de mevrouw aan een gefineerd bureau. Wat viel het hem vandaag makkelijk om zichzelf te troosten, dacht K, terwijl hij zijn ogen door het vertrek liet dwalen. Hij voelde de wind van een roterende USB-ventilator, die aangesloten was op de laptop van de mevrouw. Op de vensterbank stond een stevige cactus die groen noch blauw was. Die cactus gaat deze mevrouw overleven, wist K.

“Het is slechts een formaliteit” begon de mevrouw.

– “Wat bedoelt u?”

“Ik moet het er altijd even bij zeggen. Ik heb alles al voor u voorbereid en

u hoeft alleen maar te tekenen, omdat mevrouw Maliar technisch gezien wilsonbekwaam is en u haar vertegenwoordigt inzake de erfopvolging van de heer Mielema.”

– “Kom maar op met die papieren”, zei K dapper.

“Dank u wel dat u er zo proactief instaat. Dat maakt de procedure een stuk gemakkelijker.”

K dacht aan de rol wc-papier op het toilet, die maakt de procedure ook een stuk gemakkelijker. De mevrouw plaatste een stapel documenten op het bureau en begon hem van alles uit te leggen. De bureaucratie, de formaliteiten, de geur van laserprinters, de afstandelijke, dreigende juridische taal die hem zijn hele leven lang angst hadden ingeboezemd, het klonk hem vandaag allemaal als muziek in de oren. Hij wilde dat de mevrouw nooit meer ophield met praten. En hij wilde alles tekenen, de stukken op het bureau, het bureau zelf, de zompige lucht in haar kantoortje, de armen, de benen en het décolleté van de mevrouw.

“Dan is alles toch maar fijn geregeld hè?” zei de mevrouw terwijl ze hem een balpen aangaf.

K knikte, maar hij voelde zijn enthousiasme bedaren.

– “Dit is allemaal heel symbolisch voor me, begrijpt u dat?” mompelde hij.

“Neemt u rustig de tijd, meneer. Het papier is geduldig.”

K begon in de war te raken. Wat zou het beste passen bij het statement dat hij later die avond ging maken, tekenen of niet tekenen?

– “Ik moet er nog even over nadenken” zei K. Hij meende het. Hij zag het hoofd van de mevrouw knikken.

“Dat kan nog tot donderdagmiddag twaalf uur. Dan gaat het naar de rechter. En dan komen er nog veel meer papieren bij.”

– “Dat zou me inderdaad kunnen triggeren”, zei K. “Maar ik mag er toch wel een nachtje over slapen, dat ik morgenvroeg kom tekenen?”

“Nee, dat kan eigenlijk niet. Ik ga niet voor u mijn yogales afzeggen.”

K dacht even na. Wat deed hij hier nog? Het was een onzinnige, absurde situatie. Het zetten of niet zetten van zijn handtekening groeide in zijn hoofd uit tot een existentialistische keuze.

– “Dan heb ik er ook geen tijd voor”, zei K plotseling, tevreden met zijn eigen intuïtie. Hij stond vrijwel onmiddellijk daarna op, schoof zijn stoel met een oerdrift aan, verliet met opgeheven hoofd het kantoortje, stak in het voorbijgaan een middelvinger op tegen de baliemedewerkster die opkeek van haar tablet, gooide de bak met koffiecapsules om, en rende naar buiten. Zijn laatste uren waren begonnen.

Esmeralda

K was als gevolg van de gebeurtenissen in het verzorgingstehuis chagrijnig geworden. Voordat hij wegreed masseerde hij zijn slapen en stopte de capsule, verpakt in een blanco envelop, weg in het dashboardkastje. Hij had juist gehandeld. Hij liep zelfs iets voor op zijn schema, en dat stemde hem weer iets opgewekter. Het was een regenachtige, donkere avond. Zijn laatste. Op de autoradio speelde ritmische Senegalese muziek van Orchestra Baobab. K kwam in de *mood*. Een avondmaal was overbodig, dat zou hij toch niet meer allemaal kunnen verteren. Het was verstandiger wanneer hij zich een laatste keer op zijn pleziertjes zou richten. Drinken, dansen en vrijen wilde hij. Zuipen en neuken. Hij wachtte tot elf uur op een gerieflijke parkeerplaats langs de snelweg, om zich nog wat beter mentaal voor te bereiden. Zijn hart klopte in zijn keel en zijn lichaam tintelde van verwachting. Het ding voorvoelde waarschijnlijk zijn naderende einde. Ja, K, dit is echt, er zit een apotheose aan te komen, zei de stem in zijn hoofd enthousiast.

Omdat het gerief dat hem op de parkeerplaats door een man met een leren broek werd aangeboden K tegenstond, reed hij de stad in. Hij wilde naar de nachtclub FOXXXY, want daar deed je gemakkelijk erotische contacten op, had hij ooit ergens gelezen. Voor de club stonden glanzende Porsches, Audi's en een Ferrari dubbel geparkeerd. K vond na tien minuten zoeken parkeerruimte in een steegje. Toen hij uit zijn auto stapte werd hij aangeklampt door zwaar opgemaakte, afstandelijk lachende, maar gewillige vrouwen met lange mouwen.

"Nee" zei hij een aantal keer maar de heroïnehoertjes hadden zijn wezen geroken. Er viel bij hem iets te halen. K gaf ze alle drie vijftig euro terwijl hij zich bedacht dat 'heroïnehoer' zo'n lelijk etiket is, waar deze schepselen niet zo gemakkelijk vanaf zouden kunnen komen. Was het niet oneerlijk? Hij was vanavond toch ook geen suïcidale nihilist maar gewoon een hitsige clubganger.

De twee breedgeschouderde uitsmijters die voor de club FOXXXY stonden wierpen K argwanende blikken toe. Hij zag er bepaald niet uit als een clubganger, maar toen hij de kaalste van de twee een biljet van honderd euro overhandigde maakte de man een snelle hoofdknik in de richting van de toegangsdeur tot het nachtelijk vertier. K paradeerde langs de spierbundel naar binnen met een formele glimlach die hij probeerde te ontdoen van iedere vorm van laatsdunkendheid. De grootste uitsmijter zette geroutineerd een stempel met het logo van de nachtclub op de rug van K's rechterhand en gaf hem zwijgend drie consumptiebonnen. Wat voor jou routine is, is voor mij de roes van mijn laatste avond, dacht K.

Binnen werkte hij zich langs de garderobe naar de ingewanden van de club: een vochtige ruimte die fragmentarisch werd beschenen door zenuwachtige stroboskoopverlichting, overheerst door beats van de Sound Defects. K baadde door de menigte dansende lichamen in de richting van een van de bars. De mensen merkten weinig van zijn aanwezigheid, dus om zich voort te bewegen moest hij voorzichtig de dansende lichaamsdelen opzij duwen. Iedereen leek verzonken in wat Alan Watts het 'hier en nu' noemt, dacht K. Hier heerste een religie zonder hemel en hel, zonder beloftes of dreigementen, eentje waar je hard kon gaan en zacht kon vallen.

"Ik wil graag mijn laatste drink bestellen", schreeuwde K zo hard hij kon tegen een gestalte achter de bar, toen hij deze had bereikt. De basdreunen uit de luidsprekers overstemden hem volledig. Een jonge, perfect gefriseerde economiestudent met grote neusgaten knikte kort in zijn richting. K wees de bovenste whiskyfles aan en stak drie vingers op. De barman bediende hem op zijn wenken en zette drie glazen middelmatige whisky voor hem neer. K begon te nippen terwijl hij probeerde zijn hoofd leeg te maken. Dit proces maakte zijn zintuigen gevoeliger, dus hij keek opzij toen hij aan zijn linkerzijde een mierzoet parfum rook. Er was een jonge vrouw naast hem gaan zitten met uitzinnig mooie jukbeenderen. Toen zij haar drank besteld had, intervenieerde K door met gespeelde nonchalance een internationaal betaalbaar te maken. Hij deponeerde vervolgens een gladgestreken biljet van 200 euro, dat hij voor dit soort omstandigheden had geprepareerd, voor de grote neusgaten. De jonge

vrouw bleek onder de indruk van het onooglijke maar welvarende mannetje, want ze haalde haar smartphone uit haar handtas, typte er een zin in, en liet K de letters op het schermje lezen.

“Nice to meet you. What are you doing here?”

Het mannetje nam de smartphone van haar over en antwoordde met zijn duimen.

“Celebrating.”

– “What?”

“That we humans are able to perceive beauty in this absurd universe.”

– “I’m from Brazil.”

“Então você é Brasileira?” K wilde indruk maken.

– “Yes. And you?”

“I’m from here.”

– “What ur name?”

“K”

– “Esmeralda. U single?”

“Yes.” K slikte toen hij werd herinnerd aan de relatiestatus waarmee hij het graf in zou gaan.

– “So lets have fun. What ya think?”

K dacht aan *fun* met deze Esmeralda, aan zijn handen op haar koffiekleurige huid en in haar voluptueuze zwarte krullen. Aan hoe het zou zijn om met haar te vrijen en hoe dat perfect paste in zijn plan voor die avond.

“If we believe in it, the entire universe conspires to make it happen” tikte K met zijn duimen in haar smartphone. Voor de gelegenheid kon hij de Braziliaanse bestsellerauteur verdragen, die hem hier op weg hielp?

– “That is a beautiful thought.”

“Thank you.”

Esmeralda liet haar telefoon zakken en keek K met haar liefste glimlach aan. Ze was een beetje nieuwsgierig geworden. Straks een uurtje teder zijn met deze gevoelige man, dacht ze, als welkome afwisseling van het mechanische liefdesspel dat betere genen haar boden.

“Do you like the music here?” typte K.

– “I don’t know. I am deaf.”

K knikte langzaam met zijn gefronste voorhoofd. Het was perfect. Esmeralda met wie hij alleen maar kon schrijven rondde alles zo mooi af. Als deze conversatie later gevonden zou worden door de instantie die zich met zijn dood zou gaan bemoeien, zou het een prachtige voetnoot bij zijn brief zijn. Het schrift had zo zijn gebreken, maar het stelde K tenminste in staat om zijn leven als een afgerond geheel te beschouwen, dat later voor verschillende interpretaties vatbaar zou zijn. Hij was de tekstuele neerslag van zijn obsessieve falen, en zijn lichaam was een bijkomstigheid, dat hij later die nacht zou laten inslapen, nadat hij nog een keer... nog een keer...

“It means a lot to me” schreef hij.

– “;)”

“:))”

K wilde het bij die laatste combinatie van leestekens laten. Terwijl hij aan een van zijn whisky’s nipte bedacht hij zich echter dat de smiley niet authentiek was. Het personage K ontbrak het aan authenticiteit. Het werd voortgestuwd door verwarde, abstracte gedachten en vage rationalisaties van zijn zelfgekozen einde. De emotionele stuwkracht ontbrak, de bron waaraan zijn motief ontsprong, de essentie, de literaire autoriteit van K. Misschien moest hij proberen daar tenminste een spoor van zichtbaar te maken in de conversatie met deze vrouw, alhoewel het ook goed bij zijn verhaal zou passen om juist ook daar te falen.

Esmeralda staaarde voor zich uit. K vroeg zich af waarom zo’n vrouw hem verkoos boven de atletische lijven die achter hen aan het dansen waren.